

pendența limbii slovace. « Un astfel de gând a fost totdeauna departe de mine ». (p. 7). Constatăm însă că materialul limbii slovace este incomplet și mai slab interpretat, mai ales când e vorba de elementele de origine românească, răspindite de-alungul Carpaților nord-vestici de « valahi ». La cuvântul « hafera » de ex. dă numai traducerea « boruvka » nu și pe cea slovacă auzită de noi în valea Lubochnei și în alte graiuri slovace: *čučoriedky*. Etimologia o dă îndoelnic din vreo formă dialectală a cuvântului german *Heidelbeere* ca de ex. *Heiberi*, *Heipperi* (??) p. 120. Ori se știe că « hafera » e forma rotacizată a cuvântului românesc « afină » cu proteza unui «h» aspirat. De altfel între variante, V. Machek dă și forma din polonă, care e nerotacizată « afyna ». Termenul privește vegetația de munte și e în legătură cu viața păstoraască, în care germanii nu au amestec. Ei au venit în Slovacia ca mineri, meseriași. Alte cuvinte românești sau slovace nici nu figurează în dicționarul lui V. Machek — ex. *ochabit.* = = a lăsa — *blynda* = rom. blindă — boală de piele. În schimb la cuvântul « feracină » dă (rom. *ferigă* — slovac *kapradi* — (p. 108). Ba aduce și etimologii noi, care sînt juste de ex. *portaš* < rom. *poteraș*, prin metateză (p. 384—385). Mai la toate elementele românești spune că sînt din domeniul culturii păstorești din Carpați și trimite la expunerea lui D. Crinjală, care e o lucrare hipercritică și în multe susțineri e de rea credință. (*Rumunské vlivy v Karpatách* — Praga, 1938). Pentru partea slovacă urmează mai mult dicționarul lui M. Kálal, care nu-i suficient. (*Slovenský slovník z literatury aj nárečí*, B. Bystrica, 1924).

Cu problema elementelor românești din dicționarul acesta ne vom ocupa cu alt prilej. Acum îi semnalăm doar apariția, principiile care-i stau la bază și importanța pentru promovarea studiilor de slavistică.

Prof. V. Machek urmărește forma și sensul cuvântului în evoluția lui din slava comună pînă azi, ba chiar dinainte de indoeuropeană. El nu se oprește la etimologia rădăcinilor, ci urmărește întreaga familie de cuvinte și variantele. Vădește multă prudență în precizarea etimologiilor, domeniul în care, s-a lucrat foarte puțin atît în eehă cît și în slovacă. De aceea la multe cuvinte etimologia propusă e însoțită de expresii nesigure: « poate », « probabil », « mai degrabă » etc.

Dicționarul e prețios și prin atestările aduse din alte dicționare, din literatură și din dialecte, localizînd cuvîntul și geografic. Sensul îl urmărește mai ales la arhaisme și la cuvintele mai rare. Aceasta ușurează mult cercetările viitoare. Autorul nu polemizează cu alte păreri. Expune ce crede despre cuvîntul respectiv în stadiul actual al cercetărilor. La numele de plante dă ce e important. Pentru rest trimite la lucrarea sa: *Numele de plante în limba cehă și slovacă*, Praga, 1954 (*Česká a slovenská jména rostlin*). Autorul aplică aci cele mai noi concluzii ale studiilor de lingvistică. De ex. trebuie să renunțăm la metoda de a explica totul prin limba indoeuropeană. Multe cuvinte sînt mai vechi decît indoeuropeana și, înainte de a se așeza în Europa strămoșii popoarelor indoeuropene, au existat aci alte populații, care au avut o cultură a lor. De la aceste popoare strămoșii indoeuropenilor au învățat diferite meserii, agricultură, cunoștințe din natură. Odată cu aceasta, au împrumutat desigur și denumirile respective.

De aceea, V. Machek spune despre multe cuvinte că au o origine « preeuropeană » (*praeevropský původ*). Amintește de ex. că masa vocabularului limbii grecești în marea ei majoritate nici nu este indoeuropeană, ci e preluată dela vechii *Cari*, *Lelegi*, etc. care au locuit înainte de greci extremitatea sudică a Peninsulei Balcanice. De aceea noul dicționar etimologic al limbii grecești, pe care chiar acum îl publică Friska se deosebește fundamental de dicționarele de pînă acum. (p. 9—10).

Cuvintele preeuropene din cehă și slovacă nu sînt așa de numeroase ca în greacă. Dar există și ele au de obicei aceleași formă ca și în limba germană. Aceasta însemnează că atît germanii cît și slavii au împrumutat cuvintele dela aceeași populație străveche, care a locuit cîndva teritoriul ocupat de germani și în vecinătatea slavilor. Pe de altă parte, slava păstrează împreună cu limbile baltice o mare bogăție de cuvinte și expresii indoeuropene.